

FATURA ÖDEME MERKEZLERİNİN KREDİ KARTLI TAHSİLÂTLARINA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

İbrahim ERCAN(*)

1 - GİRİŞ

Son on yılda internet kullanımı yaygınlaşmış hatta vazgeçilmez hale gelmiştir. Bankacılık işlemlerinin internet üzerinden gerçekleştirilmesi de, kişilerin elektrik, su, telefon gibi hizmetlerine ilişkin faturalarının ödemelerini internet bankacılığı aracılığıyla gerçekleştirme imkanı sağlamıştır. İnternet yoluyla söz konusu fatura ödemelerinin gerçekleştirilmesi kişilere her bir fatura için ilgili kurumlarda saatlerce sıra bekleme külfetinden kurtarmıştır.

Fatura ödeme merkezleri de kişilerin faturalarını internet üzerinden gerçekleştirmelerine aracılık ederek, en değerli unsurumuz olan zamandan tasarruf etmelerini sağlamaktadır. Tabii ki bu işlemler, karşılığında fatura ödeme merkezleri belli bir komisyon almaktadırlar. Kişiler bu merkezlere ödemelerini nakit olarak yapabildikleri gibi kredi kartıyla da gerçekleştirebilmektedirler.

2- FATURA ÖDEME MERKEZLERİNİN KREDİ KARTIYLA FATURA TAHSİLÂTLARINA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

Fatura ödeme merkezleri kişilerin elektrik, su, telefon gibi hizmetlerine ilişkin faturalarının ödemesini internet aracılığıyla gerçekleştirerek bir nevi aracılık hizmeti sunmaktadırlar. Tabii ki, bu hizmetleri bir komisyon ücreti karşılığında gerçekleştirmektedirler. Bu merkezler fatura bedeli ve komisyon ücretini nakit veya kredi kartıyla tahsil edip, fatura bedellerini ilgili kuruluşların hesaplarına göndermekte, komisyon ücretini ise gelir hesaplarına yansıtmaktadırlar.

(*) Vergi Müfettişi

Bilindiği üzere, 3065 Sayılı KDV (Katma Değer Vergisi) Kanun'un¹ "Hizmet" başlıklı 4 üncü maddesinde, hizmetin, teslim ve teslim sayılan haller ile mal ithalatı dışında kalan işlemler olduğu ve bu işlemlerin, bir şeyi yapmak, işlemek, meydana getirmek, imal etmek, onarmak, temizlemek, muhafaza etmek, hazırlamak, değerlendirmek, kiralamak, bir şeyi yapmamayı taahhüt etmek gibi, şekillerde gerçekleşebileceği, hükümlerine yer verilmiştir.

Fatura ödeme merkezlerinin kişilerin fatura ödemelerine ilişkin olarak gerçekleştirdikleri aracılık işlemi, 3065 sayılı KDV Kanunu'nun yukarıda yer verdiğimiz 4 üncü maddesi kapsamında "hizmet" olarak değerlendirilmekte ve KDV'ye tabi olmaktadır.

Bununla birlikte, 3065 sayılı KDV Kanunu'nun 20'nci maddesinde, teslim ve hizmet işlemlerinde matrahın bu işlemlerin, karşılığını teşkil eden bedel olduğu, bedel deyimi, malı teslim alan veya kendisine hizmet yapılan veyahut bunlar adına hareket edenlerden bu işlemler karşılığında her ne suretle olursa olsun alınan veya bunlarca borçlanılan para, mal ve diğer suretlerde sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaat, hizmet ve değerler toplamını ifade ettiği belirtilmiştir.

Bu doğrultuda, fatura ödeme merkezlerinin fatura ödemelerine ilişkin aracılık hizmeti karşılığı aldığı bedeller KDV matrahı olacaktır. Fatura bedelleri aynen ilgili kuruluşlara iletildiğinden bu merkezlerce yapılan fatura tahsilâtı KDV'nin konusuna girmemektedir. Haddizatında, söz konusu fatura bedelleri ilgili hizmete bağlı olarak KDV'ye tabi tutulmuştur.

Ayrıca, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun² 229 uncu maddesinde fatura satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşteriye verilen ticari vesika olarak tanımlanmış, 232'nci maddede fatura düzenleme sınırı ise 2013 yılı için 800 TL olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte, 233 üncü maddesinde de fatura düzenlenmek zorunda olmayan satışlar için düzenlenecek belgelere yer verilmiştir. Bu kapsamda, mükelleflerce fatura düzenleme sınırının altındaki mal ve hizmet satışları için 233 üncü maddede belirtilen vesikalar düzenlenecektir. Diğer yandan, 3100 sayılı Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanma Mecburiyeti Hakkındaki Kanun'la³ KDV mükelleflerine fatura kesme mecburiyeti bulunmadıkları perakende mal ve hizmet satışları için ödeme kaydedici cihazları kullanma zorunluluğu getirilmiştir.

Buna göre, fatura ödeme merkezlerince aracılık hizmetleri karşılığında alınan komisyon bedelleri fatura düzenleme sınırının altında kaldığından ödeme kaydedici cihaz fişi düzenlenmesi gerekmektedir. Ancak, istenmesi halinde fatura düzenlemesi şarttır.

Fatura ödeme merkezleri kredi kartıyla da fatura tahsilâtı yapmaktadırlar. Bu durumda kredi kartıyla yapılan tahsilâtlar komisyon ücretini de içermektedir. Bu durumda da, yalnızca komisyon bedeli için ödeme kaydedici cihaz fişi düzenlenmesi gerekir.

Bilindiği üzere, mükellefler, kredi kartıyla gerçekleştirdikleri satışlarını, 83 Seri No.lu Katma Değer Vergisi Genel Tebliği'nin "3. Ödemesi Kredi Kartı ile Yapılan Teslim ve Hizmet Bedellerinin Beyanı" başlıklı bölümünde yapılan açıklama doğrultusunda, 1 no.lu katma değer vergisi beyannamesinin 65 inci satırında (yeni beyannamelerde 45 inci satır) "Kredi Kartı Karşılığı Yapılan Teslim ve Hizmetleri Teşkil Eden Bedel" olarak beyan etmektedirler.

¹ 2/11/1984 tarih ve 18563 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

² 6/1/1961 tarih ve 10700 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

³ 15/12/1984 tarih ve 18606 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Bu durumda, fatura ödeme merkezi faaliyetinde bulunan mükelleflerin vergiye tabi KDV matrahı ile, Gelir İdaresi Başkanlığı'na bankalar ve kredi kartı okuma makinesi (Pos makinesi ve imprinter cihazı) veren diğer kurumlarca, fatura ödeme merkezi faaliyetinde bulunan mükelleflerin kredi kartıyla yaptıkları satış (sanal pos, kredi kartı, banka kartı-debit ve imprinter cihazı ile yapılan) tutarı ve KDV beyannamesinin 45 inci satırındaki "Kredi Kartı ile Tahsil Edilen Teslim ve Hizmet Bedelleri" kısmında bildirilen tutar arasında uyumsuzluk oluşacaktır. Çünkü, KDV beyannamesinin 45 inci satırına KDV'ye tabi olsun veya olmasın kredi kartıyla yapılan bütün tahsilâtların yazılması gerekmektedir. Bununla birlikte, söz konusu uyumsuzluğun sebebi İdarece sorulacak veya mükellef incelemeye sevk edilecektir. Bunun için, fatura ödeme merkezi faaliyetinde bulunan mükelleflerce KDV beyannamesinin 45'inci satırındaki miktar ile KDV'ye tabi matrah arasındaki uyumsuzluğun idarece sorulması halinde faaliyetin fatura ödeme merkezi işletmeciliği olduğu, fatura bedellerine ilişkin tahsilâtlar ile komisyon ücretlerine ilişkin tahsilâtların ayrıntıları izah edilmesi, veya idarece bu şekilde bir bilgi istenmeden söz konusu bilgilerin beyanname ekinde sunulması uygun olacaktır.

Bununla birlikte, Adana Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 27/02/2009 tarih ve B.07.1.GİB.4.01.17.02/VUK.229.561 sayı ile "Fatura ödeme merkezinde belge düzeni" konusunda verilmiş olan özelgede;

"İlgi dilekçenizde, Tekel ve Milli Piyango bayiliğinden dolayı Vergi Dairesi Müdürlüğü'nün vergi numaralı mükellefi olduğunuz, tahsilâtını yaptığınız elektrik, su, telefon vb. faturalardan fatura başına 0,60 TL hizmet bedeli aldığınızı, aldığınız bu hizmet bedelleri için ÖKC fişi düzenlediğinizi, ancak müşterilerin kredi kartı ile ödeme yapmak istemesi durumunda fatura bedeli ve komisyon bedelini de kredi kartıyla tahsil ettiğinizi açıklayarak, gerçekte kendi geliriniz olmadığı halde POS gelirinizde artışa neden olan bu tutarları nasıl kayıt altına alacağınız ve KDV beyanındaki POS gelirindeki farklılıkları nasıl izah edeceğiniz konusunda bilgi talep etmekteyiz.

.....
Bu çerçevede, ilgili kuruluşlar adına elektrik, su, telefon vb. fatura bedelleri ile hizmet bedellerinin kredi kartı ile tahsil edilmesi halinde, bu tutarlar vereceğiniz beyannamenin ilgili dönemde gerçekleştirilen teslim ve hizmetlere ait bedelin kredi kartı ile tahsil edilen kısmında yer alacaktır. Ancak, yer alan bu tutarın Tablo I (e-Beyannamede Matrah)'de beyan edilen tutar ile uyum göstermemesi ve vergi dairesince bu hususun sorulması halinde tahsilâtın, abonelerden tahsil edilip ilgili kuruluşlara aktarılan elektrik, su, telefon vb. fatura bedellerine ait olduğu "izah" gerekçesi olarak belirtilebilecektir. Bu izah ve açıklamalar yeterli görülmediği takdirde gerekli işlemlerin yapılacağı tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim." denilmektedir.

Ayrıca, Bursa Vergi Dairesi Başkanlığı'nın 09.04.2009 tarih ve B.07.1.GİB.4.16.16.02.300-09-.../746 sayı ile "Fatura Ödeme Merkezlerinin POS Cihazı ile yapmış oldukları tahsilâtların KDV Beyannamesinde ne şekilde gösterileceği" konusunda vermiş olduğu özelgede;

"İlgide kayıtlı dilekçenizde, Vergi Dairesi Müdürlüğü'nün vergi kimlik numarasında işlem gördüğünüz, su elektrik ve telefon faturalarını ilgili kurumlar adına pos cihazı ile tahsil ettiğiniz, söz konusu hizmet dolayısıyla aldığınız komisyon tutarı karşılığında belge düzenlediğiniz ve pos cihazı ile tahsil ettiğiniz miktarları ilgili kurumlara ödediğiniz, ancak kredi kartı ile yapılan bu tahsilâtlar nedeniyle katma değer vergisi beyannamelerinizde uyumsuzluk olduğundan bahisle, konu hakkında yapılması gereken işlemlere ilişkin olarak Başkanlığımızın görüşünün bildirilmesi istenilmektedir.

.....

Buna göre, kredi kartı ile yaptığınız tahsilâtların, tahsilâtın yapıldığı dönem KDV Beyannamesinin (Örnek No: 1934-p) 45 no.lu satırında Kredi Kartı ile Tahsil Edilen Teslim ve Hizmet Bedelleri adı altında gösterilmesi gerekmektedir. Ancak, bu satırda yer alan tutarların vergiye tabi KDV matrahınızla uyum göstermemesi ve bu hususun vergi dairesince sorulması durumunda, farklılığın ilgili kurumlar adına pos cihazı ile yapılan fatura tahsilâtlarından kaynaklandığının izah gerekçesi olarak kullanılması mümkün bulunmaktadır. Yapılacak olan izah ve açıklamaların yeterli görülmemesi halinde hakkınızda gerekli olan yasal işlemlerin tesisi yoluna gidilebileceği tabiidir.

Bilgilerinizi rica ederim.” denilmektedir.

3- SONUÇ

Fatura ödeme merkezleri, kişilerin elektrik, su, telefon gibi hizmetlere ilişkin faturalarını, ilgili kuruluşlara gitmeden ödemelerine aracılık etmek amacıyla faaliyet göstermektedirler. Bu merkezler fatura bedeli yanında aracılık hizmetlerine ilişkin bir komisyon bedeli de almaktadırlar. Kişiler fatura bedeli ve komisyon bedelini nakit olarak ödedikleri gibi kredi kartıyla da ödeyebilmektedirler.

Ancak, fatura ödeme merkezi faaliyetinde bulunan mükelleflerin yalnızca komisyon bedelleri KDV'ye tabi olduğundan KDV beyanında yalnızca bu bedelleri beyan etmekte ve bunun üzerinden KDV hesaplamaktadırlar. Kredi kartıyla tahsil edilmesi halinde KDV matrahı ile, KDV beyanının 45'inci satırında bildirilmesi gereken kredi kartıyla yapılan tahsilât tutarı arasında uyumsuzluk oluşmaktadır. Vergi İdaresince mükelleflerden söz konusu uyumsuzluğun izahı istemekte, hatta mükellef incelemeye sevk edilebilmektedir. Uyumsuzluğun nedeni İdarece sorulması halinde faaliyetin fatura ödeme merkezi işletmeciliği olduğunun belirtilmesi, fatura bedellerine ilişkin tahsilâtlar ile komisyon ücretlerine ilişkin tahsilâtların ayrıntılarının izah edilmesi, hatta her ay beyanname ekinde bu bilgilerin sunulması uygun olacaktır.